

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ,
ОБЛІКУ ТА АУДИТУ**

**КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ
ТА СТРАХУВАННЯ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ**

з навчальної дисципліни

«ФІНАНСИ»

для здобувачів
рівня вищої освіти _____ першого (бакалаврського) _____
(назва рівня)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва спеціальності)
освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр і назва програми)
факультету _____ фінансово-економічного _____
(назва факультету)

Київ 2022

Бондарук Т. Г. Методичні рекомендації для виконання та захисту курсової роботи з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач Т. Г. Бондарук. Київ: НАСОА, 2022. 36 с.

Рецензенти:

О. І. Пилипенко доктор економічних наук, професор, декан обліково-статистичного факультету НАСОА.

С. В. Шульга доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку, аудиту та оподаткування НАСОА.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол від «30» серпня 2022 р., протокол № 1.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою фінансово-економічного факультету Національної академії статистики, обліку та аудиту «31» серпня 2022 р., протокол № 1.

Викладено методичні рекомендації з підготовки, структури, оформлення та порядку захисту курсової роботи (галузь знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»).

ЗМІСТ

1. Опис освітньої компоненти	4
2. Загальні положення	5
3. Загальні вимоги до курсової роботи	7
4. Виконання курсової роботи	8
5. Структура курсової роботи	8
6. Вимоги до змісту курсової роботи	11
7. Правила оформлення курсової роботи	15
8. Організація захисту курсової роботи	25
9. Критерії оцінювання результатів роботи	26
10. Орієнтовна тематика курсових робіт	28
11. Рекомендована література	33

ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», студенти виконують обов'язковий компонент - курсову роботу з навчальної дисципліни «Фінанси».

Виконання курсової роботи являє собою один із видів індивідуальної науково-дослідної роботи студентів, призначений засвідчити рівень набутих студентами знань та вміння використовувати їх при опрацюванні теоретичних і конкретних питань у сфері фінансової діяльності.

Виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси» становить за мету:

- закріпити та поглибити теоретичні знання, набуті студентами у процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінанси» та інших дисциплін;
- розвинути у студентів навички самостійної роботи зі спеціальною літературою, посібниками, джерелами первинної та вторинної статистичної інформації;
- виробити вміння узагальнювати теоретичні матеріали, обробляти і інтерпретувати зібрані дані, самостійно формулювати висновки, розробляти пропозиції, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору з проблем, що досліджуються.

Найменування компетентностей, формування яких забезпечує виконання:

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

Результати виконання ОК 27:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота - це самостійне навчально-наукове дослідження здобувача вищої освіти, яке виконується з певного курсу або з окремих його розділів.

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту курсові роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання. Тематика курсових робіт має відповідати завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язуватися з практичними потребами конкретного фаху. Тематика курсових робіт розробляється викладачем – керівником роботи, затверджується на засіданні кафедри і підлягає перегляду не рідше одного разу на два роки.

Курсова робота допомагає здобувачу вищої освіти систематизувати отримані теоретичні знання з вивченої дисципліни, перевірити якість цих знань; оволодіти первинними навичками проведення сучасних досліджень. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Курсова робота належить до категорії самостійних наукових досліджень, в основі яких, перш за все, лежить дослідження вже відомих рішень. У зв'язку з цим виконання такої роботи повинно не стільки вирішувати наукові проблеми, скільки свідчити про те, що її автор може самостійно вести науковий пошук, аналізувати досліджувану проблему, знаходити способи і прийоми її вирішення.

Написання курсової роботи сприяє більш глибокому засвоєнню студентами програмних питань з дисципліни «Фінанси». Це вимагає від них самостійного поглибленого вивчення не лише навчальної, але і спеціальної літератури – монографій, статей, які друкуються у періодичних виданнях, наукових збірниках тощо.

Ставиться вимога, щоб курсова робота містила елементи наукового пошуку і розробки, які спрямовані на вирішення питань ефективного функціонування суб'єктів фінансової системи. Для цього необхідно

здійснити збір та порівняльний аналіз інформації, яка міститься в різних літературних джерелах, відшукати та опрацювати відповідні статистичні, інструктивні, нормативні та звітні матеріали.

До основних **задач**, які розв'язуються під час написання курсової роботи відносяться:

- поглиблення, систематизація та закріплення теоретичних знань з дисципліни «Фінанси»;
- відпрацювання навичок самостійної роботи з елементами наукового пошуку;
- розвиток вміння узагальнювати теоретичний матеріал;
- оволодіння науковими методами аналізу практичної інформації;
- відпрацювання навичок роботи зі спеціальною літературою,
- довідковими, періодичними виданнями, інформаційними ресурсами мережі інтернет тощо;
- розвиток навичок формулювання висновків на основі наукової аргументації;
- здатність аргументування рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення існуючої практики господарювання.

Курсова робота як важлива форма навчального процесу покликана навчити майбутнього фахівця самостійно узагальнювати й аналізувати інформаційні джерела (монографії, підручники, навчальні посібники, публікації періодичної преси), статистичні і практичні матеріали, що характеризують фінансові процеси на різних рівнях господарювання: у сфері фінансів суб'єктів господарської діяльності, державних фінансів, міжнародних фінансів, страхового й фінансового ринку.

Курсова робота свідчить, наскільки знання, здобуті студентами в процесі вивчення курсу «Фінанси», є глибокими і фундаментальними; характеризує вміння студентів самостійно дослідити поставлені питання обраної теми.

Здобувач несе відповідальність за дотримання встановлених вимог до курсової роботи та регламенту її виконання.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

У курсовій роботі студент має показати:

- знання і правильне розуміння закономірностей, що складаються у фінансовій сфері;
- уміння працювати з інформаційними джерелами, користуватись законодавчим та інструктивним матеріалом, викладати свою точку зору на проблемні питання та робити обґрунтовані висновки щодо поліпшення фінансових відносин і вдосконалення фінансової системи;
- здатність використовувати здобуті теоретичні знання у процесі аналізу та узагальнення цифрового матеріалу, застосовувати сучасну методику дослідження з використанням таблиць, графіків, схем, діаграм та інших графічних рисунків.

У курсовій роботі студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраної теми, показати розуміння конкретних форм організації фінансів у різних сферах суспільної діяльності. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням теорії і практики фінансових відносин. Якщо в економічній літературі відсутня єдина точка зору з питань, які досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даних питань. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу.

ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи:

вибір теми;

підбір та вивчення літератури;

складання попереднього плану;

написання та оформлення тексту курсової роботи;

передання завершеної курсової роботи на кафедру для рецензування;

доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника;

захист курсової роботи.

Обравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали.

Літературні джерела студент підбирає самостійно. Роботу з літературою потрібно починати зі складання повного списку книг, статей, законів та нормативних документів.

План – це основа роботи, тому його складання є одним із найважливіших етапів її підготовки. План повинен відобразити напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими частинами, проблемну постановку окремих питань.

СТРУКТУРА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна містити:

- титульний аркуш,
- зміст,
- вступ,
- основну частину,
- висновки,
- список використаних джерел,
- додатки (при необхідності).

До змісту роботи ставляться такі вимоги:

- системність, послідовність і конкретність викладення матеріалу;
- виділення в тексті окремих абзаців, адже занадто громіздке речення і великі фрагменти не сприяють його розумінню;
- завершеність викладення кожної думки;
- виключення повторень.

Зміст роботи треба викладати відповідно до плану, стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми.

Курсова робота повинна бути написана самостійно. Усі наведені в тексті цитати та цифровий матеріал потрібно супроводжувати посиланнями на відповідні джерела. Якщо аналізується практичний матеріал, то слід указати об'єкт аналізу. Обов'язковим для розкриття теми курсової роботи є залучення цифрових даних. Джерелом їх можуть бути статистичні щорічники, спеціальні видання Міністерства фінансів чи Міністерства економіки України, дані податкової адміністрації, а також фактичний матеріал, зібраний за місцем роботи.

Цифровий матеріал має бути поданий у вигляді таблиць, схем, діаграм, графіків. Особливу увагу слід приділити їх правильному оформленню. Таблиці, схеми, діаграми тощо повинні бути логічним продовженням викладених теоретичних положень.

На кожену таблицю та інші ілюстрації треба давати посилання на джерело, супроводжувати їх аналізом змісту та висновками.

Одна з головних вимог до графічного і табличного матеріалу — їх наочність. Заголовки (назви) таблиць, схем, графіків, діаграм мають відображати основний зміст ілюстрованого матеріалу та вказувати на об'єкт і період, якого стосуються дані. У таблицях вказуються одиниці виміру.

Наявність у роботі ілюстрацій, які називаються «рисунками» (схеми, діаграми, графіки), дає змогу викласти матеріал більш доказово, полегшує його сприйняття.

У вступі дається наукове обґрунтування актуальності та значення обраної теми; формулюють мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження;

наводять перелік застосованих методів дослідження; визначають інформаційну базу дослідження.

У першому розділі слід розкрити стан теоретичних напрацювань з обраної теми, проаналізувати сучасні різноманітні погляди (зокрема власні) на ті чи ті аспекти, виявити невирішені проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному та прикладному плані. Важливе місце в даному розділі належить викладенню методик аналізу визначених проблем, які будуть використовуватись у наступних частинах роботи. Автор має продемонструвати свою обізнаність з методами аналізу і на основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найпридатнішого з них для обраного напрямку дослідження.

У другому розділі студент має виконати ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми винятково на матеріалах конкретної організації. Розділ має бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображає відповідні результати діяльності організації за останні 3-5 років. Слід чітко розмежувати джерела походження використаної в аналізі інформації: що запозичено з літератури, що одержано з документів організації, а які дані здобуто шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків, соціологічних опитувань тощо.

Розділ завершується оцінкою отриманих результатів.

Третій розділ має містити обґрунтовані пропозиції студента, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі. Характер і зміст заходів, що пропонуються, мають базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі роботи. Невід'ємною частиною обґрунтування пропонованих студентом заходів має бути розрахунок соціально-економічної ефективності.

Висновки є завершальною частиною роботи. Вони містять стислий виклад актуальності теми, зроблених оцінок та узагальнень під час аналізу, пропозицій автора і їх економічної ефективності. Ознайомлення з текстом висновків має сформулювати у читача уявлення про ступінь реалізації автором курсової роботи поставленої мети та завдань дослідження.

У додатки виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм таблиць та анкет соціологічного опитування тощо.

Література включає складений за чинними правилами перелік використаних літературних джерел.

В курсовій роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. При написанні курсової роботи студент повинен обов'язково посилатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

До змісту роботи ставляться такі вимоги:

системність, послідовність і конкретність викладення матеріалу;
виділення в тексті окремих абзаців, адже занадто громіздке речення і великі фрагменти не сприяють його розумінню;
завершеність викладення кожної думки;
виключення повторень.

Зміст роботи треба викладати відповідно до плану, стисло, лаконічно, не припускаючи повторень та непотрібних відступів від теми.

1. Титульний аркуш курсової роботи

Титульний аркуш курсової роботи містить найменування вищого навчального закладу, де вона виконана; назву курсової роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, групу, спеціальність; прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, його статус.

2. Зміст

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовки), зокрема вступу, висновків, додатків, списку використаних джерел та ін.

3. Вступ

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Далі подають загальну характеристику курсової роботи в рекомендованій нижче послідовності.

Актуальність теми

Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь України.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або наукового завдання.

Мета і задачі дослідження

Формулюють мету роботи і задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету.

Об'єкт дослідження - це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження містяться в межах об'єкта.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка визначається на титульному аркуші як її назва.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в роботі мети. Перераховувати їх треба не відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи тим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Інформаційну базу дослідження складають наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з відповідної тематики; законодавчі і нормативні акти; методичні рекомендації державних установ з певних питань; статистичні дані; дані про фінансово-господарську діяльність об'єкта дослідження.

4. Основна частина

Основна частина курсової роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожний розділ починають з нової сторінки. В кінці кожного розділу формулюють висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

В розділах основної частини подають:

- огляд літератури за темою і вибір напрямів досліджень;
- виклад загальної методики й основних методів досліджень;
- методику досліджень;
- експериментальні дослідження;
- аналіз і узагальнення результатів досліджень.

В огляді літератури студент окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, студент повинен назвати ті питання, що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. Загальний обсяг огляду літератури не повинен перевищувати 20% обсягу основної частини курсової роботи.

У другому розділі, як правило, обґрунтовують вибір напрямку досліджень, наводять методи вирішення задач і їх порівняльні оцінки, розробляють загальну методику проведення досліджень. В теоретичних роботах розкривають методи розрахунків, гіпотези, що розглядають, в експериментальних – принципи дії і характеристики розробленої апаратури, оцінки похибок вимірювання.

В наступних розділах з вичерпною повнотою викладають результати

власних досліджень автора з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Студент повинен давати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби додаткових досліджень, негативні результати, які обумовлюють необхідність припинення подальших досліджень.

5. Висновки

Викладають найважливіші наукові та практичні результати, одержані в курсовій роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (задачі), її значення для науки і практики. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

6. Додатки

За необхідності до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції та методики, опис алгоритмів і програм вирішення задач на ЕОМ, які розроблені в процесі виконання курсової роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру.

7. Список використаних джерел

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Загальні вимоги

Обсяг основного тексту курсової роботи не повинен перевищувати 40 сторінок. Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 30 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм.

Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту в курсовій роботі повинна бути однаковою. Шрифт текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи повинні відповідати формату А4 (мають бути розрізаними), їх включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи і розміщують, як правило, в додатках. Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин курсової роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки. До загального обсягу курсової роботи, визначеного Порядком, не входять додатки, список літератури, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів курсової роботи підлягають нумерації на загальних засадах.

2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів,

малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, вступ, висновки, список літератури не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини курсової роботи, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 2. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках курсової роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після

згадування у тексті або в додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис.1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в курсовій роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 12» (друга таблиця першого розділу). Якщо в курсовій роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Формули в курсовій роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

3. Ілюстрації

Ілюструють курсову роботу, виходячи із загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під рисунковий підпис).

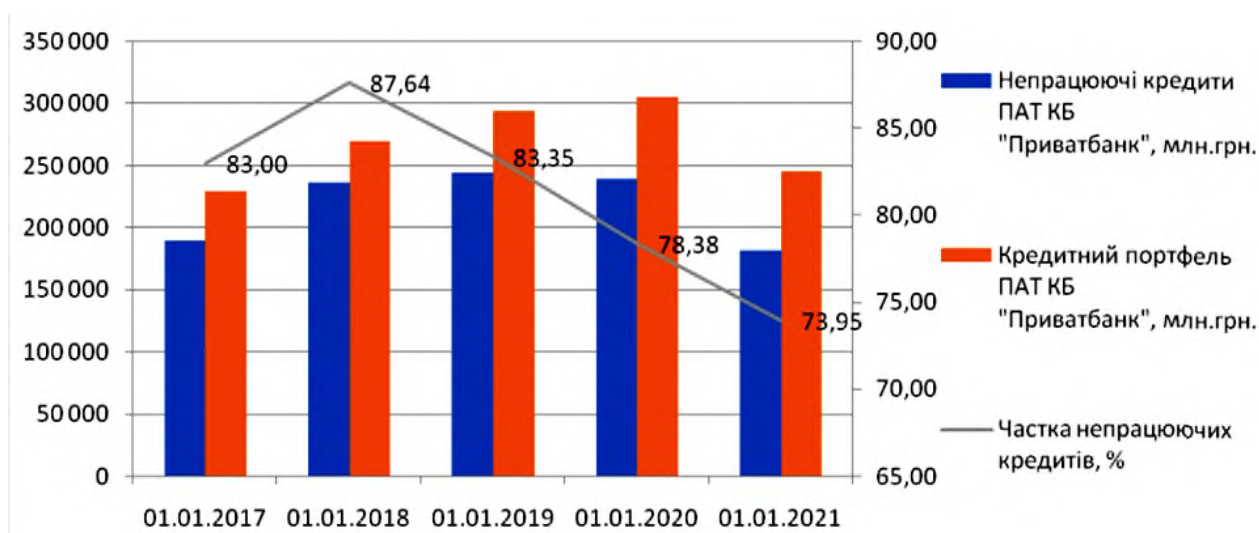
Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

- найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;
- експлікацією, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Кожен рисунок відокремлюється від тексту, що розміщується під ним, одним вільним рядком.

Наприклад, третій рисунок другого пункту:

Рис. 2.3. Динаміка непрацюючих кредитів у кредитному портфелі АТ КБ «ПриватБанк»

Джерело: [16, с. 55]

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійний вираз, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на

неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1» або «...як це показано на рис. 3.1».

4. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту курсової роботи. На всі таблиці мають бути посилання в тексті, які складаються зі слова «таблиця» із зазначенням її номера.

В курсовій роботі застосовуються лише відкриті таблиці. Кожна таблиця повинна мати короткий заголовок, який визначає її зміст. Заголовок необхідно починати з великої літери, він не підкреслюється і не розфарбовується. Таблиці нумеруються в межах кожного розділу двома арабськими цифрами, розділеними крапкою: перша означає номер розділу, а друга – таблиці. Заголовні граfi (шапка) в таблицях пишуться з великої літери, а підзаголовні (напівшапка) – з малої. Слово «Таблиця» та її номер пишуться у правому куті над заголовком, а після заголовка крапка не ставиться.

Наприклад, друга таблиця першого пункту:

Таблиця 1.2

Показники оцінки фінансової стійкості підприємства

Показники	Нормативне значення	Роки			Відхилення 2021 р. / 2019 р.
		2019	2020	2021	
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,80	0,73	0,81	0,01
Коефіцієнт фінансування	Залежить від характеру діяльності	0,23	0,36	0,25	0,02
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	>0,1	0,79	0,73	0,81	0,02
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	0,00	0,00	0,0	0,00

Джерело: [18, с. 11-12]

Якщо у шапці таблиці вказані роки (тобто дається динаміка показників), то в заголовку таблиці роки не дублюються, (а ставиться їх номер) і, навпаки.

По даних таблиці робляться короткі локальні висновки. При цьому

рекомендується писати: на підставі даних таблиці, виходячи з даних таблиці і таке інше. Розривати таблицю, яка не може розміститися на одній сторінці не можна, а таблиці, які розміщені на 2-х сторінках, виносяться у додатки. Якщо частина стрічки заповнена текстом і чергову таблицю на ній розмістити не можна, то її розміщують на наступній сторінці, а тут пишуть висновки по даній таблиці. Але бувають таблиці та додатки, які займають дві і більше сторінки. В цьому випадку при їх переносі на наступну сторінку необхідно пронумерувати стовпці таблиці.

5. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил. Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули.

Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і зведене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділові знаки між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

6. Загальні правила цитування та посилання на використанні джерела

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в курсовій роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...».

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис.1.2».

Посилання на формули курсової роботи вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посилання на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати

(на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело).

7. Оформлення списку використаних джерел

Список літератури використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Список використаних джерел подається по алфавіту, або по мірі згадування джерел.

8. Додатки

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках курсової роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) і крапку, наприклад,

А.2 - другий розділ додатка А; В.3.1 підрозділ 3.1 додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 - другий рисунок першого розділу додатка Д); формула (А.1) - перша формула додатка А.

Відповідно до п. 11.4 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОНА курсові роботи підлягають перевірці на Академічний плагіат.

Зокрема, згідно п. 11.2 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОНА, академічним плагіатом вважається:

- копіювання та оприлюднення виконаної іншим автором роботи;*
- дослівне копіювання фрагментів тексту (від фрази до набору речень) чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;*
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;*
- парафраза (переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту).*

Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення курсової роботи для розгляду на кафедрі. У разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п. 11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОНА, зокрема: повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Закінчена робота передається на кафедру, де реєструється та подається керівнику для перевірки. Рішення про можливість допуску її до захисту доводиться до відома студентів не менше, ніж за тиждень до захисту. Науковий керівник перевіряє роботу, може робити зауваження по тексту роботи і дає свій висновок.

Процедура захисту складається з короткої доповіді студента (5-7 хвилин), відповідей на зауваження і пропозиції керівника. Доповідь необхідно підготувати завчасно, вона повинна містити коротке, але чітке викладення основних положень курсової роботи, своїх висновків і пропозицій. На захисті студент не повинен читати доповідь, а повинен вільно розповідати зміст роботи, користуючись планом. Можна ілюструвати доповідь таблицями, схемами, графіками.

Оцінка курсової роботи здійснюється з урахуванням того, наскільки її автор:

- продемонстрував вільне володіння змістом поданої роботи;
- обґрунтував актуальність проблеми, правильно сформулював мету дослідження, виділив завдання і методи дослідження;
- відобразив у плані основні питання теми;
- використав достатню кількість теоретичного матеріалу, глибоко вивчив і правильно проаналізував літературу по темі дослідження, правильно цитує її;
- зробив відповідні висновки і узагальнення;
- показав володіння методами дослідження;
- виклав матеріал логічно і послідовно, у повній відповідності з планом, підкріпив теоретичні положення прикладами з практики;
- написав роботу грамотно, літературною мовою, правильно оформив її.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ РОБОТИ

За курсову роботу студент може отримати максимум 100 балів, з них: максимум 70 балів за змістову частину виконану відповідно до встановлених вимог та максимум 30 балів за захист курсової роботи перед комісією.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав глибокі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки; 3) надав власні пропозиції і рекомендації з предмету дослідження; 4) виконав роботу літературною українською мовою; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, впевнено відповідав на запитання.

Оцінка «добре» (74-89 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав досить високі теоретичні знання тієї дисципліни, з якої виконана курсова роботи; 2) оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не надав критичного огляду використаних джерел та літератури; 3) дає власні пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування; 4) виконав роботу літературною українською мовою, але допустив нечисленні граматичні та стилістичні помилки; 5) оформив роботу у відповідності до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін; 6) на захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання.

Оцінка «задовільно» (60-74 балів) ставиться, якщо студент: 1) показав достатні теоретичні знання з тієї дисципліни, з якої виконана курсова робота; 2) в основному оволодів первинними навиками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу, мають місце окремі фактичні помилки і неточності; 3) не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження, або

обґрунтувати їх; 4) допускає помилки в оформленні роботи; 5) допускає численні граматичні та стилістичні помилки; 6) на захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання;

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів) ставиться в тому разі, якщо на захисті студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені питання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти за курсову роботу

Змістова частина	Захист роботи	Сума
до 70	до 30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Формування податкових доходів бюджету.
2. Формування системи доходів Державного бюджету України в умовах децентралізації.
3. Дефіцит бюджету як складова системи бюджетного регулювання.
4. Фінансова політика України у галузі загальної середньої освіти.
5. Зовнішній державний борг: механізм управління та боргова стратегія України.
6. Формування та зміцнення доходної бази державного бюджету.
7. Формування і використання коштів Пенсійного фонду.
8. Місцеві бюджети та їх роль в розвитку регіонів.
9. Бюджетне фінансування соціально-економічної інфраструктури регіону.
10. Особливості формування доходів місцевих бюджетів у сучасних умовах.
11. Податок на прибуток і його роль в регулюванні економічних процесів.
12. Пряме оподаткування та вдосконалення механізму його справляння.
13. Вплив макроекономічних факторів на виконання державного бюджету.
14. Механізм формування державного внутрішнього боргу України.
15. Формування і виконання місцевих бюджетів України.
16. Податкова політика та економічний розвиток регіонів.
17. Сутність і об'єктивна необхідність фінансів.
18. Сучасне фінансове становище України.
19. Роль фінансів у розвитку соціальної сфери.
20. Фінансовий механізм регулювання ринкових відносин.
21. Фінансове регулювання підприємницької діяльності.
22. Фінансова система України і перспективи її розвитку.
23. Механізм управління фінансовою системою в Україні.

24. Організація та здійснення фінансового контролю в Україні.
25. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств.
26. Фінансове планування на підприємствах в умовах ринку.
27. Фінанси державних підприємств.
28. Фінанси акціонерних товариств.
29. Формування і використання прибутку підприємств в Україні.
30. Фінансовий контроль і його роль у забезпеченні фінансової дисципліни.
31. Податкова система України, її становлення і розвиток.
32. Податкова політика України і проблеми її вдосконалення.
33. Організація фінансів в некомерційній сфері (в розрізі окремих видів суспільної діяльності: освіта, культура, охорона здоров'я, соціальне забезпечення, державне управління).
34. Державний кредит і його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
35. Організація фінансової діяльності державних позабюджетних фондів в Україні.
36. Проблеми та перспективи реформи системи пенсійного забезпечення в Україні.
37. Фінансове забезпечення медичного страхування.
38. Соціальне страхування в системі ринкових відносин.
39. Державне соціальне страхування: проблеми запровадження в Україні.
40. Фінансовий ринок і його роль у ринковій економіці.
41. Формування та розвиток ринку фінансових послуг в Україні.
42. Проблеми формування ринку цінних паперів в Україні.
43. Фінансова політика України на сучасному етапі.
44. Податкова служба і шляхи удосконалення її діяльності.
45. Податок на додану вартість в Україні.
46. Податок на прибуток підприємств в Україні.

47. Акцизний податок як форма специфічних акцизів.
48. Місцеві податки і збори, їх роль у формуванні місцевих бюджетів.
49. Бюджетна система України: проблеми становлення та функціонування.
50. Роль бюджету в економічному і соціальному розвитку держави.
51. Роль державного бюджету у формуванні і використанні фінансових ресурсів держави.
52. Бюджетний процес і проблеми його удосконалення.
53. Бюджетний дефіцит та його роль в соціально-економічному становищі держави.
54. Державний борг України та механізм його обслуговування.
55. Вплив державного боргу на фінансове становище держави.
56. Державний борг України: проблеми формування та обслуговування.
57. Бюджетне фінансування соціально-економічної інфраструктури регіону.
58. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності.
59. Фінансові ресурси підприємств, їх формування і використання в умовах ринкових відносин.
60. Страховий ринок, його становлення і розвиток в Україні.
61. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності.
62. Особисте страхування і його розвиток в Україні.
63. Майнове страхування в умовах ринку.
64. Лізингове кредитування для підприємства.
65. Шляхи залучення інвестиційних ресурсів для підприємств через ринок цінних паперів.
66. Шляхи підвищення кредитоспроможності підприємства.
67. Ефективність інвестиційної діяльності підприємства та шляхи її підвищення.
68. Лізингове кредитування для підприємства.
69. Шляхи залучення інвестиційних ресурсів для підприємств через

ринок цінних паперів.

70. Шляхи підвищення кредитоспроможності підприємства.

71. Амортизаційна політика підприємства та її вплив на формування фінансових ресурсів.

72. Ефективність інвестиційної діяльності підприємства та шляхи її підвищення.

73. Державне регулювання розвитку страхового ринку України.

74. Інструменти грошово-кредитної політики Центрального банку та їх використання в Україні.

75. Кредитний ризик комерційного банку та шляхи його мінімізації.

76. Ринок цінних паперів та портфельні ризики банку.

77. Конкурентне середовище банку та розробка засобів з його поліпшення.

78. Міжбанківський кредитний ринок України: формування та перспективи розвитку.

79. Ризики в сучасній банківській діяльності, засоби їх зниження.

80. Страхування фінансових ризиків.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня » / Укладач Т. Г. Бондарук. Київ: НАСОА, 2022. 203 с.

2. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Укладач Т. Г. Бондарук. Київ: НАСОА, 2022. 36 с.

3. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Фінанси», Галузь знань 07 «Управління та адміністрування», Напрями підготовки: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (для студентів заочної форми навчання) / Бондарук Т. Г., Ігнатова І.С., Мельничук І.О. Київ: НАСОА, 2019. 81 с.

4. Тести для самоперевірки, завдання для поточного (модульного) та підсумкового контролю знань здобувачів (в електронній формі, розміщені на платформі Moodle).

5. Бондарук Т. Г. Методичні рекомендації для виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ: НАСОА, 2022. 36 с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Фінанси: підручн. / за ред. І. О Лютого. Київ : Ліра-К. 2021. 728 с.
2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ.–аналіт. агентство», 2019. 304 с.
3. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
4. Пилипенко І. І., Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Ігнатова І. С. Фінанси : навч. посіб. Київ : 2012. 466 с.
5. Пилипенко І. І., Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Ігнатова І. С. Фінанси : навч. посіб. практикум. Київ : 2013. 306 с.
6. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: навч. посіб. / Львів: Видавництво «Простір М», 2018. 298 с.

Допоміжна

1. Бондарук Т. Г. Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : ДП «Інформ. аналіт. агенство», 2013. 529 с.
2. Бондарук Т. Г., Ігнатова І. С., Мельничук І. О. Гроші та кредит: навч. посіб. практикум. Київ : 2018. 176 с.
3. Бондарук Т. Г., Момотюк Л. Є., Мельничук Н. Ю. Бюджетний менеджмент: навч. посібн. Київ: ТОВ «Август Трейд», 2016. 890 с.
4. Osaulenko O., Bondaruk T., Momotiuk L. Ukraine's State Regulation of the Economic Development of Territories in the Context of Budgetary Decentralisation. *Statistics in transition new series*, September 2020. Vol. 21. № 3. Pp. 129-148.
5. Bondaruk T., Melnychuk N., Bondaruk I. Instability and its government regulation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4. № 2. Pp. 32-40.
6. Бондарук Т. Г. Точки зростання та їх роль в забезпеченні стійкого економічного розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/532>

7. Bondaruk T. H., Momotiuk L. Ye., Bondaruk O. S. Budget Security as Factor of Economic Development of the State. *Statystyka Ukrainy - Statistics of Ukraine*. 2020. № 2-3. Pp. 40-47.
8. Бондарук Т. Г., Лукашук М.В. Особливості та перспективи банківського кредитування сільського господарства на сучасному етапі розвитку економіки України. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №3. С. 84-92.
9. Бондарук Т. Г. Проблеми та перспективи оцінки фіскального простору місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2020. № 1(61). С. 55–64.
10. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S. Conceptual foundations of the development of business social responsibility in Ukraine. *Economies' Horizons*. 2020. № 1(12). С. 26–32.
11. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Financial sustainability as a factor of forming fiscal space of local budgets. *Economies' Horizons*. 2020. № 2(13). С. 4–16.
12. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Державне регулювання розвитку малого бізнесу і його соціальної відповідальності. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. №3. С. 111-119.
13. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Економічна природа організаційно-економічного механізму соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №1-2. С. 57-64.
14. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Еволюція теорії та наукова концепція публічних фінансів. *Фінанси України*. 2019. № 8. С. 26-44.
15. Бондарук Т.Г. Бондарук І. С., Дубина М. В. Методичний інструментарій оцінки фінансової стійкості місцевих бюджетів України. *Світ фінансів*. 2019. № 2. С. 62-74.
16. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Conceptual approaches to the financial stability of local budgets management. *Економічні горизонти*. 2019. № 3(10). С. 23-30.

17. Бондарук Т.Г., Бондарук О.С. Інвестиційна безпека держави: стратегічні цілі та механізм забезпечення. *Статистика України*. 2019. № 2. С. 83-90.
18. Бондарук Т. Г., Бондарук О. С. Економічна природа механізму забезпечення інвестиційно-інноваційної безпеки. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 2 (18). С. 137-145.
19. Bondaruk T. H., Bondaruk O. S., Kulish A. P. Influence of risks and state economic security treatments on foreign direct investments. *Economies' Horizons*. 2019. № 1(8). С. 77-88.
20. Бондарук Т. Г., Вінницька О. А., Дубина М. В., Теоретичні аспекти бюджетної децентралізації в контексті реформ державного управління в Україні. *Світ фінансів*. 2018. № 2(55). С. 7-18.
21. Bondaruk T. Dubyna M. Theoretical Aspects of Determining Business Solvency of Local Budgets. *Eurasian Academic Research Journal*. 2018. № 2. Pp. 16-22.
22. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С., Соціальні аспекти економічної безпеки держави. *Економічні горизонти*. 2018. № 2(5). С. 76-86.
23. Бондарук Т. Г., Вінницька О. А. Оцінка стану децентралізації місцевих бюджетів України. *Економіка України*. 2018. № 7(680). С. 59-75.
24. Бондарук Т.Г., Бондарук О.С., Мельничук Н. Ю. Державний борг України та видатки бюджету на його обслуговування. *Статистика України*. 2018. № 1. С. 30–39.
25. Бондарук Т.Г., Бондарук І. С., Вінницька О. А. Зарубіжний досвід розвитку бюджетної децентралізації. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 3. С. 83-95.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>.
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>.
6. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>
7. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
9. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
10. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua>
11. Офіційний веб-сайт Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <http://www.minregion.gov.ua>

Бондарук Т.Г. Методичні рекомендації для виконання та захисту курсової роботи з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Київ: НАСОА, 2022. 36 с.